

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060404

DOM
2024-05-15
Stockholm

Mål nr
P 1866-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-01-25 i mål nr P 4410-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

JH

Motpart

1. Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun
2. Prästlönetillgångar i Stockholms stift, 802408-9818

Ombud: Landahl Advokatbyrå KB

3. Stockholms Handelsdepå AB, 556817-5086

4. Titania Projektutveckling AB, 559257-5285

SAKEN

Bygglov för ändrad användning av byggnad och tillbyggnad m.m. på fastigheten XXX i Botkyrka kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 2055864

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

JH har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommuns beslut den 26 januari 2021 om bygglov för ändrad användning av byggnad och tillbyggnad m.m. på fastigheten XXX i Botkyrka kommun.

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun, Prästlönetillgångar i Stockholms stift och Stockholms Handelsdepå AB har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Titania Projektutveckling AB har fått tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

JH har hänvisat till vad han anfört i mark- och miljödomstolen samt tillagt i huvudsak följande.

Parkeringsbehovet för verksamheten är inte tillgodosett. Vid Stockholms Handelsdepå AB:s tidigare verksamhet vid Lindhovs gård har det inte varit ovanligt med 25 parkerade kundfordon samtidigt. Verksamheten som nu planeras på Hammarby gård är ytmässigt ungefär fem gånger så stor. Skäligt antal parkeringsplatser bör vara runt 50. Det planeras för 4+1 parkeringsplatser och det skulle kanske gå att ordna ytterligare sex parkeringsplatser längs med logen. Det skulle ändå inte ens räcka för verksamhetens och personalens egna fordon. Alternativa parkeringsplatser saknas. Sökanden och nämnden har inte kunnat visa hur eller var de nödvändiga parkeringsplatserna ska anordnas.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. Sedan mark- och miljödomstolen upphävde den del av det aktuella bygglovsbeslut som avsåg åtta parkeringsplatser har sökanden beviljats bygglov för fyra parkeringsplatser på annan plats inom fastigheten. Det har

inte framkommit något skäl att ifrågasätta sökandens information om parkeringsbehovets storlek. Besökare kan ta sig kommunalt till verksamheten då det är cirka 190 meter till närmaste busshållplats och cirka 730 meter till tunnelbanan. Köp av möbler görs oftast via verksamhetens hemsida och kan hämtas på plats eller hemlevereras. I och med covidpandemin har kunderna ändrat sina köprutiner och den digitala handeln har ökat avsevärt. Den planerade verksamhetens parkeringsbehov tillgodoses med det nya beviljade bygglov och det finns möjlighet att i framtiden anordna ytterligare parkeringsplatser inom fastigheten vid behov.

Prästlönetillgångar i Stockholms stift (fastighetsägaren) har anfört i huvudsak följande. Av handlingarna i ärendet framgår att ekonomibyggnaden som ska användas för verksamheten omges av ett antal större plana ytor, som är lämpliga för parkering. I mark- och miljödomstolen har också redovisats hur verksamhetens parkeringsbehov kan lösas på annat sätt inom bygglovsfastigheten än genom ianspråktagande av det markområde som den upphävda delen av bygglov omfattar. Eftersom utrymmena är belägna på bygglovsfastigheten är det säkerställt att de även långsiktigt kommer att vara tillgängliga för den nu aktuella verksamheten. Omständigheten att slutbesked nu har beviljats för fyra parkeringsplatser stödjer denna slutsats.

Stockholms Handelsdepå AB (sökanden) har anfört i huvudsak följande. På grund av coronapandemin har sedan mars 2020 inga auktioner anordnats utan i stället har försäljning skett via hemsidan. Det är svårt att uppskatta en månads- eller årsbudget för den kommande försäljningen vid Hammarby gård. Det finns dock inget som talar för att verksamheten inte kan klara sig med de parkeringsplatser som det getts bygglov för. När den dagen kommer då det på vardaglig basis kommer flera bilburna kunder finns det möjlighet att söka bygglov för att anordna fler parkeringsplatser vid logen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den aktuella fastigheten ligger utanför detaljplanelagt område. En förutsättning för att bygglov ska ges utanför ett område med detaljplan är enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, att åtgärden uppfyller bl.a. de krav som följer av 8 kap. 9–11 §§ samma lag. En obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas så att det på

tomten eller i närheten av den i skäligen utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering (se 8 kap. 9 § första stycket 4 PBL). Detta gäller även vid bygglovsprövningar av ändringar på en bebyggd tomt, i den utsträckning som är skäligen med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper (se 8 kap. 11 § PBL).

Med lämpligt utrymme för parkering avses att utrymmet ska vara lämpligt beläget och tillräckligt stort (prop. 1985/86:1 s. 518). Det är samma krav som gäller för att en fastighets parkeringsbehov ska anses vara tillgodosett när parkeringsutrymmet anordnas i närheten av tomten som när utrymmet anordnas på tomten (prop. 1990/91:146 s. 31–32.).

I den aktuella bygglovsansökan ingick från början nio parkeringsplatser. Efter att mark- och miljödomstolen upphävt den del av bygglovet som avsåg åtta parkeringsplatser har sökanden fått bygglov för fyra nya parkeringsplatser. Den planerade verksamheten kommer därför ha tillgång till fem parkeringsplatser. Sökanden, nämnden och fastighetsägaren har anfört att fem parkeringsplatser är tillräckligt för verksamhetens behov. Att behovet nu är mindre än när bygglovet söktes har förklarats med att verksamheten har förändrats efter coronapandemin och att en stor del av försäljningen nu sker digitalt. Trots att utredningen om parkeringsbehovet är knapphändig i målet finner Mark- och miljööverdomstolen inte grund för att ifrågasätta sökandens uppgift om att fem parkeringsplatser i nuläget är tillräckligt för verksamheten. På fastigheten finns även möjlighet att efter en bygglovsprövning anordna ytterligare parkeringsplatser om behov uppkommer. Mark- och miljööverdomstolen finner därför inte skäl att upphäva bygglovet på den grunden att parkeringsbehovet inte skulle vara tillgodosett.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i underinstansernas bedömningar att övriga invändningar inte utgör skäl för att upphäva bygglovet. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Inger Holmqvist och hovrättsrådet Katarina Berglund Siegbahn, referent.

Föredragande har varit Julia Lodén.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-01-25
meddelad i
Nacka

Mål nr P 4410-22

PARTER

Klagande

JH Hammarby
prästgård 1 145 65
Norsborg

Motparter

1. Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun
2. Stockholms Handelsdepå AB
Brudkronevägen 14
126 41 Hägersten
3. Prästlönetillgångar i Stockholms stift
Box 16306
103 25 Stockholm
4. Titania Projektutveckling AB
c/o Titania Holding AB
Jakobsbergsgatan 22
111 44 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2021-04-21 i ärende nr 403-11914-2021,
se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för ändrad användning av byggnad och tillbyggnad m.m. på
fastigheten XXX i Botkyrka kommun

DOMSLUT

1. Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen
Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommuns beslut den 26 januari 2021 i
den del det avser bygglov för anordnande av parkeringsplatser på fastigheten
XXX i Botkyrka kommun.
2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 796007

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN

JH har yrkat att mark- och miljödomstolen ska, med ändring av länsstyrelsens beslut, upphäva samhällsbyggnadsnämndens beslut om bygglov.

Stockholms Handelsdepå AB och Prästlönetillgångar i Stockholms stift har bestritt ändring.

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun och Titania Projektutveckling AB har gett möjlighet att yttra sig, men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN

Parterna har hänvisat till handlingar som getts in, samt har anfört i huvudsak följande.

JH

Kommunfullmäktige i Botkyrka kommun har antagit en detaljplan. Den i bygglovet planerade parkeringsplatsen strider mot den nya detaljplanen som anger att platsen ska användas för bostäder och gata. Parkeringsplatsen är därmed planstridig.

Enligt bygglovet ska parkeringsplatsen anläggas på jordbruksmark. Brukningsvärd jordbruksmark får bara bebyggas i undantagsfall. Parkeringen i fråga tillgodoser inte ett väsentligt samhällsintresse och alternativa lokaliseringar har inte undersökts. Fastigheten är taxerad som lantbruksfastighet. Den ekonomiska kartan som visar markanvändning visar att marken för parkeringsplatsen brukades när kartan skapades i mitten av 1980-talet och att den lilla åkern är omgiven av brukade åkrar. Marken har åtminstone sedan 1990-talet använts till hästhage och har nu ett lager sand ovanpå matjorden. Marken skulle med lätthet kunna odlas upp.

Hammarby är utpekad som ett riksintresse för kulturmiljövården. I riksintressebeskrivningen beskrivs den aktuella platsen särskilt. Hammarby gårds ekonomibyggnader har även i kulturmiljöanalyser framhållits som av stor kulturhistorisk betydelse för att förstå områdets förutsättningar. Kommunen har på grund av riksintresset valt att inte ta med Hammarby gårdstomt i den planerade detaljplanen. Eftersom åtgärder på platsen ansetts skada riksintresset i handläggningen av detaljplanen måste åtgärder på platsen inom ett bygglovsärende också anses skada riksintresset.

Åtgärderna enligt bygglovet bör hanteras i en detaljplaneprocess eftersom bygglovet delvis omfattar mark som samtidigt ingår i detaljplanen för Prästviken. Bygglovet syftar till att helt ändra användningen av gården och ekonomibyggnaderna från småskalig jordbruksverksamhet till handelsverksamhet. En sådan typ av handelsplats innebär i regel en betydande inverkan på omgivning och kräver därför detaljplanereglering. Trots att gårdstomten har uteslutits från planområdet i den av kommunen antagna detaljplanen finns i planbeskrivningen vissa skyddsåtgärder för gårdstomten och ekonomibyggnaderna. Det visar att det i samband med

den nya detaljplanen finns behov av att reglera åtgärderna. Det finns även ett behov av teknisk samordning eftersom Asptunavägen enligt detaljplanen kommer att stängas för fordonstrafik. All trafik som ska till verksamheten, såväl personbilar som tunga godstransporter, kommer därför behöva passera genom bostadsområdet.

JH har även anfört att verksamheten kommer att ha ett parkeringsbehov om cirka 50–60 parkeringsplatser på grund av sin bruttoyta och att verksamhetsplanen anger att verksamheten ska bli ett utflyktsmål. Eftersom den sökta parkeringsplatsen är detaljplanestridig kommer det inte vara möjligt att anordna parkering. Verksamhetens parkeringsbehov kommer därmed inte vara tillgodosett.

Stockholms Handelsdepå AB

Påståendena att en planerad verksamheten skulle behöva 50-60 parkeringsplatser är felaktigt. På platsen finns en ridbana, som klaganden själv har anlagt. Det är alltså inte fråga om att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.

Det har funnits med en plan för parkeringsplatser, även vid antagande av detaljplanen Prästviken, ända sedan bygglovsansökan (se aktbil. 14).

Prästlönetillgångar i Stockholms stift

Hyresgästen Dany's home (Stockholms Handelsdepå AB) driver sedan lång tid sin rörelse i Botkyrka kommun. År 2019 träffade hyresgästen och Prästlönetillgångar i Stockholms stift (Prästlönetillgångar) finns ett hyresavtal om uthyrning av de tidigare ekonomibyggnaderna på fastigheten XXX (fastigheten) för gårdsbutik och lager. Hyresgästen sökte ny lokal för sin verksamhet och Prästlönetillgångar ville ha en annan verksamhet i lokalerna när detaljplanen för Prästviken genomförs och hästverksamhet därför inte kan bedrivas på platsen.

I september 2019 ansökte hyresgästen om bygglov. Ansökan kompletterades med två situationsplaner. Dels en som avsåg parkering på den ridbana som finns anlagd på fastigheten av tidigare arrendatorn, som bedrev uthyrning av hästplatser, och som redan är grusad, hårdjord och i övrigt lämplig för ändamålet, dels parkering hitom ridbanan på gårdsmark som inte omfattas av planen.

Det har aldrig varit fastighetsägarens eller hyresgästens avsikt att någon del av det område på fastigheten som ingår i detaljplanen för Prästviken ska användas för hyresgästens verksamhet när planen vunnit laga kraft. Det är endast området för parkeringen som ligger inom planen. De andra delarna i bygglovets ändrad användning av byggnad, tillbyggnad och fasadänring ligger utanför detaljplanen för Prästviken.

Fastighetsägaren och hyresgästen har hela tiden varit överens om att den grusbelagda ridbanan användas som parkering under en begränsad tid. När detaljplanen vunnit laga kraft och marken ska tas i anspråk enligt planen, ska parkering i stället ske på annan plats och utanför planområdet (se aktbil. 18).

Även om parkering inte sker på ridbanan så finns det möjlighet att parkera på annat sätt utanför det planlagda området men inom det område som omfattas av bygglovet.

Klagandes uppgift om att verksamheten skulle sakna parkeringsplatser efter planens antagande är i enlighet med redogörelsen ovan felaktigt. Parkeringsplatser kommer att finnas enligt situationsplanen.

Det är stallets undervåning på drygt 500 kvm samt den nya tillbyggnaden om 26 kvm som är lokaler för den kundrelaterade verksamheten. Stallets undervåning är det enda utrymmet som är isolerat och har ett gjutet golv och det är där affärsverksamheten ska bedrivas. Logen är en byggnad med jordgolv som bara kan användas som lager så den alstrar ingen trafik som kräver särskild parkeringsplats.

Av en kartbild (aktbil. 19) framgår tydligt att varken den ridbanan som finns anlagd eller det område närmre stallet som ska användas för parkering när planen vunnit laga kraft är jordbruksmark. Det senare ligger kring byggnaderna som vägar och tomtmark.

En omtaxering av byggnaderna med tillhörande tomt pågår dessutom i enlighet med den ändrade användningen

Både Botkyrka kommun och länsstyrelsen har konstaterat att de bestämmelser i plan- och bygglagen som gäller för beviljande av bygglov för en åtgärd på mark utom detaljplan och som även avser beaktandet av riksintresset för kultur- miljövärden har beaktats och att åtgärderna inte medför påtaglig skada på riksintresset som avses i 3 kap. 6 § miljöbalken.

De förändringar som görs i fasaden är mycket begränsade och sker in mot gårdsplanen. Utförandet görs i färg och material som överensstämmer med befintliga material. Även efter utförda åtgärder behåller byggnaden karaktären av ladugård (stall).

Den prövning som skett och länsstyrelsens beslut speglar väl de avvägningar som gjorts och Prästlönetillgångar menar att bygglovet är väl förenligt med gällande bestämmelser och intresseavvägningar och ska bestå.

Mark- och miljödomstolen har i en dom den 2 februari 2022 i mål nr P 7089-21 avslagit samma klagandes yrkande om att upphäva ett beslut om bygglov i efterhand för plank kring de aktuella byggnaderna på fastigheten. Även där bedömdes åtgärden förenlig med skyddet för riksintresset.

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen gäller att en förutsättning för att bevilja bygglov utanför ett område med detaljplan är att åtgärden inte kräver planläggning enligt 4 kap. 2 § plan- och bygglagen. För enskilda byggnadsverk krävs det att markens lämplighet prövas i en detaljplan om byggnadsverket får betydande

inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande. Även om så är fallet krävs ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov eller förhandsbesked. Enligt lagens förarbeten bör kommunens uppfattning väga tungt vid bedömningen av om en åtgärd förutsätter planläggning (prop. 2017/18:167 s.14).

Den aktuella utbyggnaden kan inte anses utgöra något påtagligt ingrepp i den befintliga miljön. Det är inte heller så enligt Prästlönetillgångars bedömning att markens lämplighet för åtgärden inte har kunnat bedömas i bygglovsprövningen.

DOMSKÄL

Parkeringsplatser

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (PBL) är en förutsättning för bygglov utanför ett område med detaljplan att åtgärden inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 §§ PBL. I detta fall har nämnden beviljat sökandens bygglov och inte hävdade att anläggandet av parkeringsplatser kräver planläggning.

Den 24 maj 2022 beslutade att anta en detaljplan för detaljplan för Prästviken (del av XXX). I detaljplanen är området för den planerade parkerings-platsen angiven för bostadsändamål. Mark- och miljödomstolen har genom dom den 11 januari 2022 i mål nr P 4567-22 upphävt kommunens beslut att anta detaljplanen.

Det finns inte någon detaljplan som har vunnit laga kraft, som kan utgöra hinder för anläggandet av parkeringsplatserna med hänvisning till att parkeringsplatserna skulle strida mot detaljplanen (9 kap. 30 § plan- och bygglagen, PBL).

Allmänna intressen är samhällets gemensamma intressen som ska beaktas och tillgodoses i all planläggning. Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företrädere ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en långsiktigt god hushållning. Enskilda intressen bör inte få hindra en utveckling som bedöms vara betydelsefull.

Av 2 kap. 3 § plan- och bygglagen framgår att bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse som ska främjas vid planläggning. Även i andra ärenden enligt plan- och bygglagen ska hänsyn tas till de allmänna intressen som anges i bestämmelsen.

Genom planprocessen och beslutet att anta detaljplanen har kommunen manifesterat sin avsikt att utöka bostadsbeståndet på platsen. Då företrädere ska ges åt sådan markanvändning som medför en långsiktigt god hushållning, bör det enskilda intresset av att anordna parkeringsplatser på platsen vika för det allmänna intresset att främja bostadsbyggande. Intressen för att använda platsen den valda platsen för andra ändamål än parkeringsplatser har alltså företräde.

Mark- och miljödomstolen tar inte ställning till om anordnandet av parkeringsplatser på den valda platsen (en ridbana) även strider mot 3 kap. 4 § PBL.

Det anförda innebär att bygglovet ska upphävas i den del det avser anordnande av parkeringsplatser.

Alternativ placering av parkeringsplatser

Av aktmaterialet framgår att det finns hårdgjorda ytor i anslutning till ekonomibyggnaderna på fastigheten, som synes vara lämpade uppställning av fordon. Stockholms Handelsdepå AB och Prästlönetillgångar i Stockholms stift har också pekat ut en alternativ plats för anordnande av parkeringsplatser (aktbil. 14 och 18). Det framstår alltså som klart att den planerade verksamhetens (försäljning/café) behov av parkeringsplatser kan tillgodoses på annan plats inom fastigheten än den plats som prövades i det överklagade bygglovet.

Inom ramen för detta mål prövar mark- och miljödomstolen det överklagade bygglovet enbart i den utformning och omfattning som framgår av nämndens beslut; domstolen tar inte ställning till alternativ plats, utformning eller omfattning av de åtgärder som prövats i bygglovet.

Det ankommer alltså på sökanden att i dialog med nämnden välja en alternativ plats för nödvändiga parkeringsplatser och – om den platsen förutsätter en bygglovsprövning – ansöka om bygglov för anordnande av parkeringsplatser där.

Ändrad användning av byggnad, tillbyggnad och fasadändring

Mark- och miljödomstolen instämmer i de bedömningar som länsstyrelsen har gjort avseende bygglov för ändrad användning av byggnad samt tillbyggnad och fasadändring. Överklagandet ska därför avslås i dessa delar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)
Överklagande senast den 15 februari 2023.

Inge Karlström

Johan Andrade Hagland

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Inge Karlström, ordförande, och tekniska rådet Johan Andrade Hagland. Föredragande har varit tingsnotarien William Lundin.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.